Ч. 288 (13.487). Львів, середа 1. листопада 1933. Poocztowa opłaty zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голандії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

У 15-ліття листопадового чину.

Львів, 30. жовтня 1933.

Невже це було? — питав недавно малий фейлетоніст на сторінках „Діла", пригадуючи передвоєнні часи і порівнюючи їх з нинішніми. Невже це було? — хочеться спитати нині на спогад того, що було пятнацять літ тому. Дивлячись на нашу сумну дійсність, мимоволі питаємо себе: Невже був у нас Великий День Першого Листопада? Невже справді маяв жовто-блакитний прапор на львівському ратуші? Невже ми оглядали власними очима рідне військо на вулицях столиці Галицької Землі?

Така далека нинішня наша дійсність від того, що було пятнацять літ тому, що інколи здається нам, що все те був тільки золотий сон. Боже багато, якже багато змінилося за той недовгий час, що ділить нас від великих листопадових днів 1918 року! Чого ми не пережили, чого від того часу не перебули!

Дорогий, але й трагічний для нас спогад про великі листопадові роковини. Ми здобули тоді для нації самостійність і державне життя, але здобули на те, аби скоро знову все те втратити. Не помогли й великі жертви, що їх ми принесли тоді для Батьківщини. Видно, що їх ще було за мало. Нашого ідеалу ми не здійснили. Через нас перейшло колесо історії.

Чому воно так сталося? Чому не змогли ми вдержати своєї незалежної держави? Чому ми стратили майже все — і далі з дня на день здаємо свої позиції?

Отсі питання болюче ранять нашу свідомість у роковини памятного зриву. Але такі роковини — дуже відповідний день на роздумування, на застанову. Тому застановімся на хвилину над причинами нашої невдачі, бо лиш пізнавши, в чому корінь лиха, зможемо позбутися своїх національних хиб та найти шляхи до поправи й обнови.

Вкорінилася у нас погана звичка бачити причину всіх наших нещасть у „воріженьках", в „нещасній долі", „обставинах" і т. д. Ось так, звалюючи вину на кого іншого, ми забуваємо про власні недостачі, власні гріхи. А тих недостач у нас стільки, що вони коли не рішили, то у всякому разі дуже поважно заважили на нашій програній.

Застановляючись над тими недостачами, над причинами нашої програної, приходимо до висновку, що ними були: хиткий політичний провід, що був у таких виїмкових часах постійно нерішучий та обережний на всі боки, несправне військове командування і його тактичні похибки та революційна непідготованість українських народніх мас. З причин, що були поза нами, назвемо: несприятливу міжнародню конюктуру, перевагу польської військової сили та оборонної організації і вищість польських воєнних передумовин. Все те разом зложилось на те, що ми кінець-кінців не змогли вдержати влади на своїй Землі.

У праці Олекси Кузьми „Листопадові дні 1918 р." читаємо в „Кінцевих підсумках": ...„Сам військовий переворот, яким розпочалися листопадові дні, був добре підготований і зручно виконаний, але тільки на коротку мету. До воєнних дізань, що були природною консеквенцією перевороту, не стало ні вмілого стратегічного й організаційного проводу, ні потрібної військової сили, ні співпраці краю. У військовій ділянці, подібно як у політичній, не було сильних індивідуальностей, що вміли би поставити як слід воєнну сторону справи і зломити відразу польський опір у Львові. Недостача відповідного команданта повернула вже в перших днях львівську кампанію в некористь українців і позволила полякам осягнути такі успіхи, яких пізніші українські команданти вже ніяк не могли змінити. З головною командою дійшло до того, що впродовж перших 9 днів вона опинилась у третіх з черги руках". В дальшому автор пише, що головним промахом українського командування на самому початку було невміле вжиття боєвої сили УСС-ів, наслідком чого змарновано нагоду відібрати головний дворець, а пізніше позбавлено себе ударної сили до викінчення операцій.

Не помогли нам і добрі прикмети українських вояків, що давали нераз зразки бравурної відваги та завзятости, чого доказом хочби геройська оборона Цитаделі, соймового будинку, касарень Фердинанда і Підзамча та інших позицій. В українсько-польській війні станули проти себе не тільки дві противні національні ідеольогії, що себе взаїмно виключали, але й дві ріжні соціяльні психіки, оперті на ріжних традиціях і культурах. По чиїй стороні було більше воєнних передумовин, той мав шанси виграти. Українці зі своєю психікою найшлись у гіршому положенні і програли справу.

Такі думки родяться у нас в голові, коли роздумуємо над причинами нашого теперішнього стану. Такі думки не ганьблять і не понижують. Навпаки! Знаючи справжні причини наших невдач, ми тим сміливіше можемо піднести наші чола, тим твердше поглянути на дійсність довкола нас і тим сильніше постановити собі: витревати в нашій праці й наших зусиллях для добра і щастя українського загалу.

Ювилей 15-ліття нашої перемоги нехай буде для нас усіх святом не тільки минулого, але ще більше майбутнього. Нехай це буде свято всіх тих, перед якими отвирається шлях твердої, героїчної щоденної праці і самопожертви.

15-ліття Чехо-Словацької Республики.

Прага, дня 28. жовтня 1933.

Саме нині припадає день пятнацятилітніх роковин чехословацького державного усамостійнення, республикансько-демократичної конституції, що лягла в основу суспільно-громадського життя нашого братнього народу. Занадто короткий це час для того, щоб наздігнати все те, що нарід стратив за довгі роки неволі. Але хто уважливо придивляється де чехословацького державного будівництва, той не може стриматися від захоплення та подиву з тої напруженої енергії, витревалости, пильности та конструктивно-творчої праці, яку цей невеличкий нарід виявив у кожній ділянці суспільного життя. Цей малий славянський нарід у дійсности за цей час виявив себе справді великим і значним чинником, не тільки в нутрі сам себе, але і на зовні, в міжнародніх відносинах. Свобода життя, яка мала наступити щойно зі свободою політичною, тобто з повним державним унезалежненням, була основною передумовиною того величезного успіху. Але, слід особливо відмітити ті окремішні національні особливости чехів і словаків, які на грунті вільного життя дали такі прекрасні наслідки.

На першому місці треба покласти незвичайну працьовитість, яку можна прирівняти хіба до працьовитости німців і англійців. Постійна боротьба з ворожим німецьким оточенням навчила чехословаків впертости, витревалости, а головне — змагання до зорганізованого суспільно громадського життя.

За цих 15 літ чехословацький нарід уже вспів виявити свою національну індивідуальність не тільки в державному будівництві, а на полі науки та оригінальної культури. Виявив її теж у міжнародній політиці, в якій він завсіди стояв на принципі справжнього демократизму і, особливо, з радістю можемо це зазначити ми, українці, виявив широке та глибоке зрозуміння та значіння ідеї справжньої славянської взаємности.

У межах чехословацької демократичної республики ця ідея вперше з площини наївно-романтичної та суто-теоретичної перейшла на реальний грунт. Молода республика, дарма, що мала багато інших клопотів у себе та навіть у найскрутніших часах загальної господарської кризи, що торкнулася в значній мірі навіть великих держав, не зупинялася перед великими затратами для підсилення славянських народів. Повстання Чехословаччини для нас це ціла сторінка нашої історії. Ті наші земляки, що опинились на еміграції у Чехословаччині, мали найсприятливіші умовини розвитку. Заслуги чехословацького уряду для нашої культурної та наукової праці дуже великі. Головну ролю в них грав сам представник держави, що своїм широким світоглядом і зрозумінням культурних сучасних потреб надає напрям усій політиці.

Т. Монюк.

День жалоби і протесту.

ВІДПРАВИ БОГОСЛУЖЕНЬ В УСІХ ЛЬВІВСЬКИХ ЦЕРКВАХ.

В неділю 29. жовтня ц. р. відправлялися в усіх львівських церквах торжественні богослуження на інтенцію наших томлених голодом братів над Дніпром та панахиди за померших наслідком голоду.

У 10. год. ранку в архикатедральній церкві св. Юра відправив Архієрейську Службу Божу в асисті крилошан і духовенства Преосв. **еп. Іван Бучко.** Пастирський Лист усіх наших владик відчитав після св. Євангелії о. д-р Костельник. Він же виголосив і відповідну проповідь про страхітливе положення наших братів над Дніпром. У часі Богослуження співав архикатедральний хор під диригентурою **п. Охримовича.** В Богослуженні взяли участь представники Громадського Комітету Рятунку України і представники наших центральних установ. Церква св. Юра була переповнена вірними. А крім того величезні маси народу слухали Богослуження на дворі.

В усіх інших львівських церквах рівночасно відправились торжественні Богослуження, на яких відчитано Пастирський Лист і виголошено відповідні проповіди. Всюди були маси громадян на Богослуженні. Всі церкви були переповнені.

ВІДПРАВА У ПРАВОСЛАВНОМУ СОБОРІ В ЛУЦЬКУ.

У Луцьку відправив дня 29. жовтня торжественне Богослуження разом з панахидою за померших наслідком голоду Преосв. еп. Полікарп. У Богослуженні взяли участь великі маси народу. В часі відправи була виголошена і відповідна проповідь про голодові страхіття на Україні.

СВЯТОЧНІ ЗАСІДАННЯ ПО НАШИХ ЦЕНТРАЛЬНИХ УСТАНОВАХ У ЛЬВОВІ.

У день жалоби та протесту дня 29. жовтня відбулися по наших центральних установах після Богослужень у церквах святочні засідання, присвячені положенню на Україні.

СВЯТОЧНЕ ЗАСІДАННЯ УНДО.

Дня 29. жовтня в год. 1.30 відбулося святочне засідання президії та львівських членів ЦК УНДО, присвячене положенню на Україні. Засідання відкрив голова УНДО **д-р Дм. Левицький**, а короткий реферат виголосив **ред. Василь Мудрий.**

НАРОДНЯ ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНЦІВ М. ЛЬВОВА В ДЕНЬ 29-ГО ЖОВТНЯ.

Народня Організація Українців м. Львова зорганізувала вечором 29-го жовтня в усіх дільницях Львова довірочні сходини своїх членів, на яких обговорювано теперішнє положення на Україні. Ці збори відбулися всюди гідно, святочно та в найбільшому порядку. Вони заглядно виявили велику справність та внутрішньо здисциплінованість цієї масової організації.

СВЯТОЧНІ СХОДИНИ ЛЬВІВСЬКОГО „ЛУГУ".

У визначений Комітетом Рятунку України день протесту й жалоби 29. жовтня ц. р. відбув і „Луг" у Львові свої сходини. В означену годину зявилися на салі майже всі члени цього товариства, старшина і запрошені гості. Сходини відкрив промовою голова Освітньої Комісії „Лугу" А. Курдидик, змальовуючи коротко і ярко значіння жалібних сходин і дня протесту. Опісля відчитав тов. Панкевич статтю „Жах на Україні" та декілька листів з того боку Збруча, з яких віяло грізно трагедією наших братів знад Дніпра. Після однохвилинної мовчанки в честь тих, що згинули з рук більшовиків, Луговий хор а з ним усі приявні відспівали грімко „Ви жертвою в бою", а тоді один з очевидців-втікачів виголосив реферат про те, як прийшло до голоду на Україні.

ДЕНЬ ЖАЛОБИ І ПРОТЕСТУ У ЧОРТКОВІ.

Чортків, 29. X. 1933.

По думці відозви Головного Комітету відбулися нинішнього дня протестаційні обходи у м. Чорткові. В 10 годині відправилося у міській церкві торжественне Богослуження разом із проповідю і відчитанням пастирського листа гр. кат. Епископату, а по Богослуженню відправлено за душі погибших голодовою смертю панахиду. Пополудні відбулися того дня протестаційні збори в домівці Народнього Дому, де після реферату сенатора д-ра Горбачевського приняли приявні відповідні резолюції. В тім самім часі відбулися протестаційні збори на передмістю Синякова, де виголосив реферат адвокат д-р Росляк, а приявні приняли такі самі резолюції, як у Народнім Домі. Майже у всіх селах повіту відбулися подібні обходи, одначе в даний момент не наспіли ще звідомлення.

ТЕАТР ІМ. ТОБИЛЕВИЧА В ДЕНЬ 29-ГО ЖОВТНЯ.

Український Театр ім. Тобилевича пробував у день 29-го жовтня в Ходорові і там влаштував у день національної жалоби та протесту з приводу подій на Україні вечором окрему виставу, в якій взяло масову участь українське громадянство Ходорова і Ходорівщини.

—o—

Свої читачі і чужі гроші.

Сензаційні ревеляції про „Карпаторусскій Голосъ".

Останнє число ужгородського двотижневика „Українське Слово" принесло просто ревеляційні вісти з терену боротьби між українцями і москвофілами на Закарпатті. Показується, що орган москвофільських запроданців, що появляється щоденно в Ужгороді під назвою „Карпаторусскій Голосъ" є справжнім органом **запроданців,** бо виходить за гроші чуженаціональної держави. На днях святкував він свій ювілей 400-ого числа, значить уже другий рік дістає „пособія" зпоза меж чехословацької республики **через чужодержавне посольство.**

Глухі вісти про чужі субвенції для згаданого україножерного щоденника, якого агресивність супроти нашого народу, деб він не був, недавно ми згадали в окремій статейці, йшли вже здавна. Справа опинилась навіть у суді, бо редактор „К. Г." д-р Фенцик заскаржив за подання цих вісток „Українське Слово" до суду. Та з уваги на те, що судова дорога ще не вияснила цієї справи, „У. Слово" для прочищення атмосфери вже тепер видрукувало подробиці небувалої афери.

Ще більше компромітуюче ніж гроші є те, що чужонаціональний консуль пише сам редакційні статті для „Карп. Голосу", тенденційно насвітлюючи внутрішні чехословацькі, зокрема закарпатські питання. „Українське Слово" пише, що на це все **має в руках доказ.** Найгостріші статті проти чехослов. уряду і проти чехів виходили зпід пера згаданого консуля.

В окремій статейці займається „У. Слово" другим органом, що завзято акомпаніює москвофільському щоденникові у протиукраїнській кампанії. Є це „Подкарпатске Гляси", півофіціяльна газета. Близьке ідеольогічне спорідненя цих двох органів преси на Закарпатті є в освітленні ревеляцій „Українського Слова" неабиякою сензацією. Бо на сторінках „Подк. Глясів" пописувався теж часто той самий консуль, очевидно вже явно і „прихильно" для чехословаків.

Варто ще зазначити, що „Карп. Голосъ" в анонсах постійно підкреслює, що основав його покійний А. Ґ. Бескид, ґубернатор Подк. Руси і що піддержують його матеріяльно виключно... читачі. З ревеляцій виходить, що ґубернатор дістав на газету гроші від чужонаціонального консуля в Празі (завдаток 40 тисяч ч. к., а пізніше рати) і що за читачів теж платить консуль.

Просто вірити не хочеться, що чеська влада так погано орієнтується в ситуації Закарпаття і активно підтримує протинародній, москвофільський табор, дарма, що цей табор зовсім виразно працює в користь нечеських і ненародних чинників. Найцікавіше те, що серед чеських офіційних кол находять послух крикливі, демаґоґічні теревені русофілів про „українських ірредентистів", що в той спосіб хочуть відвернути увагу від своєї злочинної, зрадницької роботи.

С-р.

Світова жидівська конференція.

ЛЬОНДОН, 29. 10. ПАТ. Сьогодні розпочалась тут всесвітня жидівська конференція допомоги німецьким жидам. В конференції бере участь 200 делегатів і 45 жидівських організацій з цілого світа. Голова управи жидівської громади у Вел. Британії Ляскі виголосив промову, в якій звисував теперішній стан акції. Загальне число втікачів з Німеччини дає 65.000 осіб. На поодинокі краї, які отворили свої границі для втікачів припадає на Францію 25.000 осіб, Палестину 6.500, Польщу 4.500, Чехословаччину 4.000, Голяндію і Британію по 2.500, Бельґію і Швайцарію по 2.000 осіб. 8.000 втікачів осталося без засобів до життя. Займається ними комітет. Досі вібрано для втікачів пів мілiона фунтів шт. Промовець підкреслив, що розвязка тієї справи може бути поладнана шляхом еміграції. Вкінці промовець полякував тим краям, що отворили свої границі втікачам з Німеччини.

—o—

Як зброїться Німеччина.

„Ля Репіблік" принесла другу статтю п. н. „Третя республика зброїться". Сказано в ній, що Швайцарія має 55 фабрик зброї і воєнних матеріялів, однак не всі вони на потреби оборони свого краю. Швайцарський уряд фабрикує зброю і воєнні матеріяли тільки в трьох фабриках, інші працюють для заграниці. Зброю вивозять нелеґально або за леґальними деклараціями. Побіч Голяндії Швайцарія друга держава, якої фабрики працюють для Німеччини. Тепер є там 6 німецьких фабрик зброї. Між ними фабрика в Солюрі виробляє від двох років новий тип скорострілу, незвичайно легкого (важить 8 і пів кг.), що стріляє зі швидкістю 600 стрілів на мінуту. Фабрика Ерлікона виробляє автоматичні гармати, призначені до обстрілу танків і літаків. Крім того є у Швайцарії 15 фабрик під управою німців.

Третім доставцем зброї та воєнних матеріялів для Німеччини є Швеція, де Круп має багато уділів у шведській фабриці зброї в Гофорсі. Шведські фабрики виробляють для Німеччини новий рід летунських бомб і тяжкі гармати. На корабель „Ґетеборґ" завантажено недавно три тисячі скринь воєнного матеріялу для Німеччини.

Ревізії й арештування.

ЛЬВІВ.

В мин. суботу зявилось у В-і „Русалка" п. Гр. Ганулякa двох функціонарів поліції з двома постерунковими і перевели ґрунтовну ревізію в льокалі В-ва, шукаючи нелеґальної літератури. Не знайшли нічого нелеґального і по кількагодинних розшуках з нічим відійшли.

КАЛУЩИНА.

В суботу 28. жовтня ц. р. відбулись ревізії у філії „Просвіти" в Калуші та у громадян: Короля Івана, урядовця філії „Просвіти", Капка Володимира, Петика Степана і Люполя Івана. Шукали за нелеґальною бібулою та зброєю. Нічого не знайшли. По переслуханні п. Короля звільнили, інших придержали.

ТЕРНОПІЛЬЩИНА.

В суботу 28. жовтня ц. р. поліція перевела численні ревізії в Тернополі і по селах тернопільського повіту, шукаючи за літературою і летючками ОУН і у звязку з ушкодженням польського орла на шкільних вивісках у деяких селах та ушкодженням памятника в Вірках Великих. Ревізію переведено майже виключно в домах, де мешкають молоді хлопці або студенти чи бувші ґімназисти. Зі старших в Тернополі переведено ревізію тільки у місцевих лікарів д-ра Теодора Мисюка (голови Спортового Т-ва „Поділля) і у д-ра Осипа Дзядова (голови Т-ва „Сокіл"), у яких не заквестіонували ніякої нелеґальної літератури. В Тернополі арештували вісьмох міщанських хлопців і студентів, а по селах у тернопільському повіті кількадесятьох. Ідуть ще дальші арештування. Кажуть, що число арештованих доходить до сотки. Арештованих звозять фірами (виїмково і залізницею) і приводять пішки до поліційних арештів слідчого виділу в Тернополі. Арештування були також у Збаражі і в Збаращині. По всіх селах Тернопільщини й інших сумежних повітів від половини вересня ц. р. досі робить цілонічну варту коло телеграфічних і телефонічних стовпів, коло шкіл, громадських урядів, на фільварках і коло старт часто по кількадесять людей з одного села. Це дуже виснажує наших селян, що по цілоденній праці мусять стерегти ріжних обектів цілу довгу осінню, студену а часто і дощеву ніч.

САМБІРЩИНА.

Дня 28. жовтня ц. р. переведено в Самборі й околицях цілу низку арештувань. А саме арештували і відставили до поліційних арештів у Самборі: Ярослава Гошку, студ. прав і Володимира Буцика, м-ґра прав, обох зі Самбора, студ. Кузя В., студ. мед. Добрянського Володимира та Теофана Волосянського, мясара, всіх трьох зі Старого Самбора, а дальше Яремка Івана, студ. прав, Яремка Михайла, студ. Гизтова Миколу та Пахолка Олексу, ґімн. ученика, всіх чотирьох з Викот. Всі ці арешти переведені мабуть у звязку з днем першого листопада.

УСТРІЧЧИНА.

Дня 24. вересня ц. р. в Устріках Дол. і в околичних селах Устрічнини розкинув хтось летючки ОУН у шкільній справі. Дня 26. вересня поліція арештувала братів Кучмів з Лодини (яких і досі держать у суд. арештах), Оленьчака Теодора, урядовця філії „Просвіти" в Устріках, Івасіва з Лодини, д-ра Присташа Зенона з Устрік, котрих по переслуханні випустили. Тогож дня перевели ревізію в Мищишина в Ясені. — Дня 10. жовтня заарештували вдруге урядовця філії „Просвіти" Теодора Оленьчака і як підозрілого у проступку з арт. 97. к. к. посадили в суд. арештах в Устріках. Крім того перевели основну ревізію в канцелярії філії „Просвіти", при якій забрали особисту кореспонденцію п. Т. Оленьчака, а також декілька записок і рефератів на просвітні теми. В судових арештах фотографувала поліція п. Т. Оленьчака і брала відтиски пальців. — Дня 28. X. арештували з невідомої причини і посадили в суд. арештах в Устріках отсі особи: Мик. Штиця, Осипа Плaтоша, Василя Ґураля, замешк. в Устріках; студ. Ференца Романа, Коваля Юрка, Ткача, Палідоху, зам. в Бандрові Народ.; Миколу Вербеція, зам. в Берегах Дол.; Івасіва Івана, зам. в Ясені.

Америка і воєнні довги.

ЛЬОНДОН, 30. X. ПАТ. Вашинґтонський кореспондент „Ню-Йорк Таймс"-у повідомляє, що англьо-американські переговори в справі воєнних довгів відложено на необмежений час. Президент Рузвельт не уважає в теперішньому часі вказаним давати В. Британії привілеї, яких можуть домагатися з рівним правом інші держави.

Наглий суд.

Вбивство у совітському консуляті у Львові.

Другий наглий суд впродовж одного тижня. У тій самій салі засідає на тій самій лавці знову молодий хлопчина, цим разом такий, що ледви скінчив 18-ий рік життя. Нині бачили ми фізично здорового, високого, сильного юнака, який спокійно прислухувався і спокійно, голосно й виразно відповідав. З останнім бесзиком, що кілька днів тому пішов із тієї лавки на ціле життя до вязниці, мав оцей хлопець хіба те одно спільне, що так само, з власного почину, сипав назвищами, детально описуючи хто, як і коли втягнув його до підпілля, хто разом із ним до конспіративної комірки належав і хто, як та коли безпосередньо торкнув його до цього — першого й останнього — терористичного акту.

Божеж, на тлі цілої цієї справи особа підсудного сходила на задній плян. Так і почувалося, що фізичні особи це мізерні карлики, що рухаються на величезному просторі гігантського історичного конфлікту двох найбільших народів Сходу Европи. І тому цей нинішній наглий суд відразу прийняв інший характер, ніж попередні, іншу мав атмосферу, ба навіть інший зовнішній вигляд. Присутні українці відчували найважніший для них момент справи: цеж уперше на вул. Баторія ведеться українсько-галицький політичний процес за акт терору доконаний не на особі представника державної адміністрації чи політики Польщі, а на особі представника Росії. Особливі нинішні міжнародні відносини цей політичний характер процесу ще підкреслювали й поглиблювали. Совіти — як відомо — негайно використали справу як відбивну площу до протиукраїнської акції вже не на власному терені, а в Польщі: пішли відповідні статті в совітській пресі, пішла до Варшави офиціяльна нота. На українців поведено новий похід — цим разом як на шкідників польсько-совітських добрих сусідських відносин! І тут другий момент процесових настроїв, витворених під кутом інтересів нинішнього дня польської закордонної політики.

Цим особливим характером справи можна пояснити передовсім скріплені охорони кінної і пішої поліції на всіх рогах вул. Баторія і її бічниці, гостру контролю білетів вступу, присутність високих урядовців місцевої державної адміністрації та осіб, відповідальних за службу безпеки. З другого боку явилися на салі і деякі члени чужинецького консулярного корпусу (румунський консуль), чільні українські політики (голова пос. д-р Дмитро Левицький, посол д-р Любомир Макарушка, пос. Матчак і ін.) та деякі представники замісцевої преси. Звертала увагу присутність головного редактора ПАТ-а з варшавської централі, п. Обарського, який приїхав особисто доглянути справність технічного апарату щодо зладження і розсилки звітів із судової салі, — та присутність кореспондента совітської агенції ТАСС і „Ізвестій“ Ковальського з Варшави. Цей останній проявляв весь час велике зденервування та не вмів за журналістичним столом скрити свого гніву, який викликували в ньому різні запити й внески оборонців! Цікаво буде прочитати його звіт з нинішньої розправи в совітській московській пресі: кожна його буква буде напевно четвертувати Миколу Лемика й усіх його оборонців-адвокатів, в імя тої справедливости, якою прецінь завжди так високо дорожать суди большевицькі.

Нинішню розправу назвав один оборонець розправою найтрагічнішою. Була вона для людей, які вже чимало бачили політичних процесів, у всякому разі одною із розправ найцікавіших.

Склад суду і 8 оборонців.

Трибунал: предсідник судця о. с. **Мединський**, вотанти судді **д-р Дворжак** і **д-р Міхаля**.

Прокуратор — д-р Прахтель-Моравянський.

На лаві оборонців засідають: **д-р Кость Левицький, д-р Степан Федак, д-р Ол. Марітчак, д-р Ст. Шухевич, д-р Степан Біляк, д-р Волод. Старосольський, д-р Осип Назарук.**

При відчитуванні листи оборонців д-р Шухевич називає ще **д-ра Льва Ганкевича.** Поява всіх найбільш відомих оборонців з українських політичних процесів та сеніорів української палестри викликує на салі помітне поруснення. Польські й жидівські журналісти гарячково випитують своїх українських товаришів про прізвища всіх адвокатів.

Як заприсяжений перекладчик російської мови виступає **проф. Чурук.** Заприсягають спеціяльно покликаного стенографа.

Акт обвинувачення.

(Буквальний текст).

Львів, дня 26. жовтня 1933. IX. Дс. 379/33. **Акт обвинувачення.** Вносячи на розпізнання справи в наглому способі по думці розп. През. Рп. П. з дня 19. березня 1928, Дз. У. Рчп. П. ч. 33. стор. 315, обвинувачую перед судом у Львові тимчасово арештованого

МИКОЛУ ЛЕМИКА,

сина Сенька й Анастазії, нар. 4. квітня 1915 у Солові пов. Перемишляни, греко-кат. рел., студента університету Яна Казимира у Львові, замешкалого в останньому часі в Солові, пов. Перемишляни, у тому, що:

1. в дні 21. жовтня 1933 у Львові вбив Алексея Маілова, начальника секретаріяту консуляту Союзу Соціялістичних Совітських Республик у Львові, віддаючи до нього з безпосередньої віддалі з гостро набитого револьверу 2 стріли, а то один у серце, другий в голову, через що допустився злочину проти життя зі ст. 225, § 1. к. з., караного по думці ст. 32. §1. розп. През. Рчп. П. з дня 19. березня 1928, Дз. У. Рчп. П. ч. 33. стор. 315 у тексті, устійненому розпорядженням През. Рчп. П. з дня 11. липня 1932. Дз.У. Рчп. П. ч. 60. поз. 573.

II. Що в тому самому часі і місці в замірі вбити Івана Джугая, урядовця консуляту СРСР віддав до нього з віддалі кількох кроків один стріл з гостро набитого пістолету, міряючи у грудну клітку, що тому підприняв діло, скермоване безпосередньо для переведення задуманого злочину, але злочину того не доконав через те, що наслідком того, що стріл не поцілив Джугая, Джугай був лише ранений в праву долоню і ліве рамя. Через те обвинувачений допустився намаганого (ст. 23. § 1. к. к.) злочину проти життя зі ст. 225 § 1 к. к., караного по думці 32 ст. § 1. розп. През. Рчп. з дня 19. березня 1928 Дз. У. Рчп. П. ч. 33. поз. 315 у тексті, устійненому в розп. През. Рчп. П. з дня 11. липня 1932, Дз. У. Рчп. П. ч. 60. поз. 573.

МОТИВИ.

Дня 21. жовтня 1933 ок. 11. год. 30 хв. зголосився в консуляті СРСР у Львові Микола Лемик, подаючи, що хоче говорити з консулем. Скермували його до ждальні, та по хвилині завели до кабінету секретаря Алексея Маілова, до якого належало м. і. приймати інтересентів, які зголошувались до консуля, для устійнення, в якій справі приходять.

Ввійшовши до канцелярії Маілова, обвинувачений станув перед його бюрком і на запит, чого собі бажає, заявив, що бажав би дістати інформацію в справі виїзду на Совітську Україну, після чого швидким рухом вийняв з кишені пістолет і віддав до Маілова два стріли, один в голову, другий в груди. Маілов звалився на підлогу, а обвинувачений старався втекти. В тім моменті явився у дверях, що ведуть з голю до ждальні, возний Джугай. Бачучи обвинуваченого з пістолетом у руці, Джугай зачиняв двері, в тім моменті обвинувачений крикнув „руки до гори“ й одночасно стрілив до Джугая; куля пробила шибу в дверях, ранючи Джугая в праву долоню і в ліве рамя.

Потім обвинувачений вибіг до голю, звідки хотів видістатися на вулицю, однак не міг дати собі раду з затріском при входовій брамі; його притримали поліційні функціонарі, яких заалярмував консуль Голуб і возні Джуґай та Мандзій та які ввійшли до будинку консуляту крізь вікно.

Той фактичний стан був ствердженний підчас слідства на підставі зізнань свідків Михайла Голуба Грігоревіча, Івана Джугая, Гаврила Мандзія, Олекси Федоровича, Станислава Міхаловського, Марії Павлишин, Григорія Богачука, Станислава Зиха, Ігнацого Бартузля, Казимира Тшемжальського й Франца Томалю.

Функціонарі поліції відібрали від обвинуваченого на місці вчинку пістолет Орґеш кал. 7.65, в люлі якого находився один набій, а в магазині 4. Секція тіла Алексея Маілова виказала, що один набій перейшов наскрізь через лоба, що один набій перейшов наскрізь через лобину, нарушив мізок і спричинив те, що добину, нарушив мізок і спричинив те, що добила. Другий набій перейшов крізь грудну клітку і серце. Обі рани були завдані з безпосередньої віддалі і спричинили негайну смерть Маілова. Скермування стрілів у голову і в груди Маілова свідчить про те, що заміром обвинуваченого було вбити Маілова. Також напрямок стрілу, відданого до Джуґая, вказує на те, що обвинувачений мірив в його груди. Тому і тут замір убити Джуґая очевидний.

Обвинувачений призвався до вчинку, подаючи, що його заміром було вбити представника влади СРСР, і що діяв на приказ ОУН. Всіляких інших виснень обвинувачений відмовив.

Вчинки обвинуваченого вміщають в собі всі знамена злочину зі ст. 225 § 1. к. к. чи 23 § 1. і 225 § 1. к. к., а що ті злочини, по думці розп. Ради міністрів з 26. серпня 1932 р. Дз. У. Рчп. П. ч. 74. поз. 669 підлягають наглому способові розправи, який був у Львові відповідно оголошений, тому акт обвинувачення є узасаднений під матеріяльним і моральним оглядом“. Підписаний: віцепрок. IX. рейону прокуратури окружного суду у Львові д-р Юліян Прахтель-Моравянський.

Допущені лише 2 оборонці!

На вступі розправи **прокуратор** противиться допущенню більшої скількости оборонців. Процедура дозволяє на 1 оборонця. Більше число оборонців має характер **демонстрації**, для якої нема місця на судовій салі.

Обор. д-р Ст. Шухевич вносить на допущення всіх оборонців, покликуючись на закон і оречення Найвищого Суду. Дотичні постанови відчитує.

Трибунал після довшої наради приняв постанову, що вправді кодекс не обмежує числа оборонців, однак вважає, що кодекс не має на думці стримувати ходу розправи через більшу скількість оборонців, тим більше, що дана справа не є скомплікована. Тому допускає лише 2-ох оборонців, які предложили перші повновласности.

Д-р Старосольський старається скласти заяву в справі закиду демонстрації. **Предсідник** перериває, не допускає говорити. На внесок **оборони** дозволяє на 5-хвилинну перерву.

Обор. д-р Ст. Шухевич просить приняти до відома, що оборонцями будуть **д-р Степан Шухевич** і **д-р Вол. Старосольський** та з огляду на поганий стан здоровля д-ра Старосольського — **д-р Степан Біляк** як заступник.

Організація і виконання атентату.

Микола Лемик, високий, добре збудований, сильний юнак, бльондин, у чорному вбранні, нар. 4. квітня 1915 року, греко-кат., студ. І. року універс. (в червні ц. р. склав матуру на філії української гімназії у Львові) зізнає: **Обвинувачений до вини не почувається, але до вбивства Маілова признається.** До ранення Джугая не почувається. Пішов до консуляту СРСР на приказ ОУН, **щоби задемонструвати проти московської совітської влади, яка силою загарбала Україну та нищить її політично, культурно і господарськи.**

Десь з початку жовтня чи з кінцем вересня, коли записувався на університет у Львові (мешкав тоді у свого вуйка Кутного на Знесінню) пішов до кіна. Стрінув його *Володимир Маєвський,* ученик української гімназії у Львові. Він, Маєвський, сказав йому, що має бути на другий день в 2. год. попол. на розі двох вулиць. Пішов туди і стрінувся зі струнким бльондином, гладко виголеним. Гасло було: незнайомий спитав його: де вул. Ісаковича, а обв. відповів: „бічна Листопада“. Прізвище незнайомого *Кельвери Брудас.* Той самий Брудас тиждень тому дав йому пістолет і 30 набоїв і казав вчитися стріляти, бо „буде робота“. Обв. поїхав до дому на село, де пробував стріляти. До того часу револьвера не бачив. Вистрілив на пробу 5 разів. На університет доїздив щоденно потягом. Револьвер сховав дома а набої на полі, під вербою, над р'кою. 20. жовтня їхав вранці на університет. Того дня мали стрінутися на Личакові. Тоді Брудас заявив, що є наказ від орґанізації, щоби обвинувачений виконав атентат на представника Совітів. Ціллю атентату мало бути відкрити очі світа на переслідування, які зазнає Україна від москалів. Брудас дав ще обвинуваченому 30 золотих, щоби купив собі білизну і черевики, щоби на випадок арешт-

тування — атентатчик не був обдертий. На місті стрівувся зі *Зенком Маланчуком*, сином директора нар. школи, торговцем. Маланчук ішов до адвоката в Ринку. *Предсідник* старається ствердити, до якого адвоката, де він живе, але обвинувачений не знає точно пояснити. Тому предсідник каже обвинуваченому нарисувати для, що обвинувачений робить.

Маланчук пішов на гору до свого адвоката, а коли вийшов, оба пішли на Личаків. Обвинувачений поїхав до Курович, в той самий день вернув і пішов до готелю „Народня Гостинниця", так, як радив незнайомий. Там переночував. Гроші мав ще з отих 30 зол. Вранці пішов на снідання за 25 сот. до „Вітамін", після якого пішов навстріч коло костела Марії Магдалини. Стрівув там Брудаса, який заявив, що атентат має відбутися в 11. год., описав поділ кімнат у консуляті та особу консуля. Сказав двічі стріляти. Після того, як обв. найдеться по атентаті на вулиці — втеча хай його не цікавить. Обвинувачений пішов до консуляту, у ждальні роздягнувся. Завели його до Маілова. На запит, чого собі бажає, відповів, що хоче довідатися про виїзд на Рад. Україну. Безпосередньо потім двічі стріляв. Стрілів до Джугая не пригадує собі. Коли явилися поліціянти, не стріляв до них, бо мав приказ не стріляти. Лише підчас утечі мав стріляти на пострах. Утекти не міг, бо не міг впоратися зі замком дверей.

До ОУН належав від 1932 року, ще як гімназист. До організації втягнув його Володимир Маєвський, казав прийти на Високий Замок; там присутні були *Маєвський, Безхлібний, Сапрун* і підсудний. Та чвірка сходилася на Замку. Цілі ОУН підсудному відомі. Револьвер, що лежить

на столі трибуналу, пізнає. Стріляв до Маілова, будучи переконаним, що це консуль. Тямив, що консуль молодий, а Маілов був молодий. Арештованим ніколи не був. В дні свята іменин марш. Пілсудського у гімназії, на шкільному концерті, хтось кинув яйцем у декляматора, гімн. учня. Після слідства викинули з гімназії згаданого Маєвського.

Обор. д-р **Шухевич:** Чому обв. не стріляв до поліції?

Обв.: „Був такий приказ".

Оборонець цікавиться особою незнайомого, що дав підсудному револьвер.

Підсудний описує його.

Про всі ті подробиці, які підсудний зізнав на розправі, він зізнав був щойно після вложення акту обвинувачення, при додатковому переслуханні.

Прокуратор заявляє, що опис Брудаса, який подає підсудний, не відповідає правді. Брудас виглядає інакше.

ВІДКИДАННЯ ВСІХ ПОЛІТИЧНИХ ЗАПИТІВ!

Д-р Старосольський стверджує, що обвинувачений не має обовязку зізнавати правду. Оборонець випитує про мотиви вчинку. *В тому місці предсідник перериває.*

Обвинувачений виясняє, що знав про переслідування на Совітській Україні з часописів. Пригадує собі, що кровавий терор розпочався десь тоді, коли здавав матуру. Читав про це у „Новому Часі" і „Новій Зорі" а також польських газетах, як „Век" і ін. Тоді не мав заміру виконати замах. Виконав його з наказу ОУН, але „під впливом своєї душі".

Д-р Шухевич: Колиб вам казали виконати щось зовсім вашій душі чуже, то чи ви виконалиб це?...

Прокуратор вносить не допустити того запиту. *Предсідник* не допускає питання.

Д-р Старосольський: Чи ви знали про те, що цілий ряд визначних комуністів-українців скінчив самогубством?

Предсідник не допускає запиту.

Д-р Стар.: Чи ви знали про розстрілювання на УСРР цілого ряду визначних українців, навіть комуністів?

Предс. не допускає.

Д-р Стар. питає предсідника, *чи взагалі на цім політичнім процесі не можна завдавати питань політичного характеру?*

Предс.: Ні, ніякої політики тут ниш робити не можна.

Д-р Стар.: „Я тут політики робити не хочу"...

Суддя д-р Дворжак: Чи вам ніхто не казав, що той атентат може пошкодити Польщі?

Обв.: Ні, ніхто не казав.

Д-р Шухевич завдає цілу низку запитів про становище на Україні, м. ін. про тамошній голод — *предсідник ні одного питання не допускає.*

Оборонець жадає ухвали трибуналу. *Трибунал* затверджує поведінку предсідника, тому, що підсудний ясно і рішуче подав мотив свого вчинку та назвав подрібно часописи, з яких черпав свої інформації.

З совітські свідки.

Свідок Михайло Ґолуб, віцеконсуль СРСР у Львові, літ 34, москаль, „релігії нікакой" (Обличчя типічне для московського комуніста, зате одяг першої західно-европейської „буржуазної елеганції"). Тому складає не присягу, а „торжественное обещаніе". Зізнає по московськи, зізнання перекладає перекладчик слово за словом.

В критичному моменті почув у свому кабінеті два стріли. Вибіг з кімнати і побачив молодого чоловіка з револьвером у руці. Завернув назад, відчинив вікно і звернувся до поліціянта, що стояв на долині, і візвав його, щоби вжив заходи, щоби зловити замаховця, який находиться у будинку консуляту. Вважає, що замаховець міг бачити його в моменті, коли відчиняв і зачиняв двері від свого кабінету. Поліція вбігла майже одночасно дверима і крізь вікно. Тоді теж свідок побачив тіло Маілова і раненого Джуґая. Маілов приїхав до Львова 3 тижні тому. Чи виконавець атентату мав якихось спільників — не знає. Сам свідок є у Львові теж лише два місяці.

Д-р Шухевич — завдає запити свідкові по польськи, а на російські відповіди зачвляє, що не розуміє по московськи. Питає: Чи члени консуляту є озброєні і які там замки при дверях — **обидвох питань предс. не допускає.**

Трибунал затверджує розпорядження предсідника, бо „питання в тім напрямку не мають значіння для висвітлення матеріяльної правди".

Обор. д-р Біляк цікавиться: на якім правнім акті спірається приналежність України до СРСР, ким був Скрипник і хто такий Хвильовий.

Предсідник не допускає тих питань, не допускає теж питання, хто телефонував з консуляту до поліції.

Свідок Іван Джуґай, літ 40, нар. в Улицьку, пов. Рудки, безвіроісповідний (галицький „рускій"). Розуміє по „руску" і годиться „по руску" зізнавати, а що й Мандзій знає „по руску" — предсідник звільняє російського перекладчика.

Зізнає, як Лемик увійшов до консуляту та як він, свідок вбіг до кабінету Маілова, коли почув гук двох стрілів. Коли Лемик крикнув „руки до гори", свідок хотів утекти, підчас утечі поцілила його третя куля Лемика, вже зі ждальні, крізь двері, за якими скрився. Предсідник подрібно виснює, якою дорогою прийшов і тікав свідок та як старався втекти атентатчик. На поліцію і до ратункового поготівля дзвонив свідок після того, як не вдалося йому викликати поліціянта з вулиці крізь вікно. Перед подією в консуляті нічого підозрілого перед консулятом не зауважив, так само не бачив, чи підсудний порозумівався з кимнебудь у почекальні консуляту.

Д-р Шухевич цікавиться, що свідок відповів панночці з телефонічної централі, коли вона спитала, хто хоче получитись з поліцією. **Свідок** панночці нічого не сказав, а коли відізвалася поліція, заявив, що дзвонить „радянський консулят".

Д-р Шухевич: „Неправда. Ви сказали **російський** консулят".

Свідок ніяково заперечує, **предсідник** не знає, який звязок ця справа має з розправою...

Свідок Ґабріель (Гаврило) Мандзій, другий возний у сов. консуляті від 1927 року, галичанин, греко-кат. (перший, що признається до віроісповідання). Присягає по українськи, але зізнає по польськи. Впустив Лемика до кабінету Маілова, як інтересента. Перший вбіг до кабінету після стрілів. Лемика побачив потім, як порався коло замку при входових дверях. Лемик кивав на нього рукою, але свідок не підійшов до нього, лише вибіг бічними дверима і закликав поліціянта. Підождали перед входовими дверима, аж надійшло більше поліціянтів, після чого громадно війшли до будинку дверима й вікном. Від стрілів у кабінеті Маілова до часу, коли свідок найшовся з поліціянтом перед будинком, минуло яких 15 хвилин.

СВІДКИ — ІНТЕРЕСЕНТИ З СОВІТСЬКОГО КОНСУЛЯТУ.

Олександер Федорович, рільник, поляк, середніх літ, за згодою сторін незаприсяжений, один із інтересентів у критичному дні у совітському консуляті. Прийшов туди у справі непсько виданої посвідки на виїзд з Совітів одної знайомої. Найшов вже у ждальні 3-ох інших інтересентів. Чув стріли й бачив Лемика, як вийшов із кабінету з револьвером у витягненій руці. Не орієнтувався щодо напрямку й наслідків стрілів. Серед інтересентів вибухла паніка, але перемогла думка, що не слід бігти за поліцією, бо „невідомо, що це", тому всі ждали. Це тривало яких 10—15 хвилин, після яких зробився рух і появилася поліція; інтересентів возний відправив, але поліція списала всіх і відпровадила на переслухання до комісаріяту. Лемик (відповідає свідок на запити оборонця) ішов відразу від дверей з витягненим револьвером і був спокійний; спеціяльно до возного револьверу не простягав, голову мав трохи похилену вперед. Ішов швидко, але не біг.

Станислав Міхаловський, електромонтер, поляк з Борислава, власник одного технічновертничого патенту, прийшов у консулят довідатися, чи не можна старатися опатентувати свій винахід у Совітах. Зізнає приблизно те саме, що його попередник, нічого до справи нового не вносить.

Св. Григорій Богачук, православний, зі Знесіння у Львові, на власне бажання присягає і зізнає по польськи — кепською польською мовою, польсько-українсько-московським воляпіком. Прийшов до консуляту в справі виїзду до Совітів одної своєї знайомої. Нічого нового до справи не вносить.

ПОЛІЦІЙНІ СВІДКИ.

Св. Францішек Томаля, літ 29, поліцай, робив службу на вул. Набеляка при консуляті. В критичному моменті зауважив, що якийсь старший добродій дзвонив кількакратно до входових дверей до консуляту і ніхто йому дверей не відчиняв. Зацікавився цим і в тій самій хвилині хтось крізь вікно консуляту закликав його. Це був ранений Джуґай. Свідок казав йому дзвонити на поліцію. Швидко потім приїхав командант міської поліції Едгард і ком. Цесельчук, яким склав звіт. Колиб атентатчик встиг втекти з будинку мусів би напоротися на свідка.

Св. Ігнаци Бартузель, аспірант поліції. Приїхав на місце атентату з доручення своєї влади. Описує подрібно, як поліція ввійшла до консуляту, отчила будинок і т. д. Свідок, думаючи, що має діло з росіянином, крикнув до Лемика „рукі в верх". Розброїв Лемика, який не ставив ніякого спротиву. Особисту ревізію переведено в присутності надком. Міки.

Св. Казімерж Тшемжальський, поліц. агент, поїхав ще з двома аґентами на місце атентату на приказ ком. Цесельчука. Спровадив затом слюсаря, щоби той відчинив входові двері.

Слюсар, попробувавши, заявив, що це такий замок, якого відчинити звичайними приладами не можна. З дозволу надком. Міки поліз з іншими агентами крізь вікно. Коли побачив Лемика, зауважив, що він блідий як труп.

АКТИ СПРАВИ.

З протоколу оглядин виходить, що оба стріли, віддані майже одночасно до Маілова були смертельні. **Рана Джуґая** була легка, пошкодила здоровлю раненого на несповна 2 тижні. Відчитано ще протокол оглядин кімнати Маілова та інших частин домівки консуляту, оречення Інституту судових експертиз у Варшаві (в справі револьверу й найдених у кімнаті лусок), врешті зізнання студента техніки **Станислава Зиха,** який в міжчасі виїхав зі студентською технічною прогулькою до Совітів на Кавказ. Був тоді в консуляті саме в тій справі. З тих зізнань цікавий той момент, що з листи кандидатів-прогульковців самі львівські організатори прогульки вичеркнули студента Топольницького, за те лише, що він був грекокатоликом: не помогла навіть обставина, що Топольницький „почувався (як каже Зих) до польської національности".

Д-р Ст. Шухевич: Для оцінки вини підсудного важний той момент, як він поводився в усіх моментах вчинку та чи при всіх своїх переслуханнях зізнав так само. Тому, що акт обвинувачення закидає Лемикові два замахи, а Лемик боронится, що не знає чи стріляв до Джуґая і не хотів його вбити ані ранити, цікаво, що зізнає відразу надком. **Петої** і судді

ВІДГУКИ ДНЯ.

На першого листопада.

Був перший листопад тому пятнадцять літ... Минув.

Лишилася по нім наука, спомини, могили та інваліди.

В листопаді 1933 р. я про інвалідів, а точніше кажучи про одного.

Стратив на війні руку, але не стратив ні віри, ні охоти до праці. Дістався до одної нашої інституції і працював одною рукою так, якби мав не дві, а три. Оженився, хотів стати дверником у камениці, навіть одному каменичникові велике „відступне“ за те дав... Думав так: Я в інституції до посилок, жінка в камениці до порядків і сяк-так буде...

Але не вийшло, ще й „відступне“ пропало.

Минали дні, місяці, роки в тяжкій праці, з малою винагородою, бо інституція мала великий сентимент до інвалідів я малі гроші.

Інвалід не нарікав. Мешкав кутом, їв прихапцем, а працював ще щиріше.

Аж нараз надія на ліпше...

В другій нашій інституції опорожнилось місце сторожа. Робота нетяжка: позамітати, поприятати, принести, занести, зберегти. І на дві руки забагато, а в них з жінкою аж три! До посади привязане мешкання, а це найбільша плата. Не буде тинятись по чужих норах, дістане свою кімнатку, хоч і з кухонною печею і вікном на коридор.

І добрі люди були за ним і пішли куди треба просити.

Так і так — кажуть. Наш чоловік, певний чесний, роботящий. В Визвольній Війні праву руку стратив, але лівою все зробить. Жінка молода, здорова, робітниця, всього догляне.

А ті „куди треба“ вислухали спершу на ліве вухо, потім на праве, думали-думали, а врешті почали.

Один: Руки не має. Якжеж роботу зробить?

Добрий чоловік: Зробить усе лівою. Привчився за 15 літ. Врештою жінку має — поможе.

Другий: В нас праця нелегка. Ми не маємо серця мучити нашого коханого, бідного каліку.

Добрий чоловік: Прошу цього не боятися. Він напевно не буде нарікати.

Третій (кахикнувши): А... а... а.., ми не можемо. Він без руки, а в нас буває багато людей. Неестетично, вважаєте, буде виглядати. Люди можуть бридитися.

Добрий чоловік: То так наші про нашого інваліда! В 15-ліття!! Дякую — і тріснув дверми аж незмітаний роками порох на образах закурився.

Час би вже позмітати порох...

Не тільки на образах!...

Галактіон Чіпка.

P. S. З назвами і назвищами здержуюся до часу. Дай Боже, щоб не треба було їх подавати.

Валігурському, тому вносить покликати обох названих на свідків. Дальше: перенести розправу на терен консуляту для наочної візії та переслухати там на місці деяких свідків (яких оборонець називає). Дальше: візвати на свідка чадком. Міку.

Обор. Ст. Біляк покликується на слова підсудного, що він діяв під впливом особливого стану душі. Тому вносить допустити **психологів**, щоби сказали в цій справі, чи не діяв Лемик в стані афекту. Про вразливість Лемика можуть зізнати **о. д-р Гавриїл Костельник**, гімназіяльний катехит підсудного і **проф. Зубрицький**. Просить покликати на експерта справ українсько-російських **радн. Залеского з мін. закорд. справ** і б. міністра **Леона Васілевського** на обставину, що українсько-російські відносини в останніх роках зазнали величезного напруження і що всі заключені між Україною та Росією вже за сов. влади умови — знехтовані. Ті знавці ствердять, що укр.-російські відносини з останніх літ могли викликати особливий психічний стан у молодого українця. Вносить відчитати статтю проф. Маріяна Здзеховського з „Вядомосці Літерацкіх“ про відносини, серед яких находяться українці в Совітах; статтю з „Бюлетину польсько-українського“ п. н. „16-та весна в УССР“, в якій є репродуковані враження людини, що була цього року в Совітах та яка стверджує, що на Україні трапляються тепер випадки людоїдства; статтю з краківського „І. К. Ц.“ п. н.: „Правда про голод в Росії“; статтю з „Матена“ (подає число) про відносини на Совітській Україні; статтю ген. секретаря Конгресу Національностей д-ра Амендє, поміщену в „Ділі“ про господарські і політичні причини голоду на Україні; звіт п. Барнеса з „Ню Йорк Геральд“ про смерть близько міліона людей в Совітах. Покликати на свідків **д-ра Дмитра Левицького** і **д-ра Івана Макуха** на обставину, що події на Україні викликали серед українського громадянства таке пригноблююче враження і порушення, що аж цілий греко-катол. епископат оголосив у цій справі пастирського листа. **Ред. Василь Мудрий** може зізнати, що в його руках є цілий ряд листів з Вел. України, ілюструючих стан відносин на Сов. Україні. **Пос. Мілена Рудницька** ствердить, що вона на недавньому Конгресі Національностей чула від найбільш достовірних референтів про страшний голод на Україні і що Рада Ліги Націй у Женеві заціковилася цією справою, яка творила тему нарад спеціяльного її засідання.

Прокуратор противиться коротко всім внескам оборони. Одні свідки не можуть внести нічого есенціонального до справи, інші зовсім байдужі. Всі інші внески мають характер демонстраційний, а підсудний не міг читати предложених статтей.

Д-р Старосольський заявляє, що річ не в демонстрації, а в доказанні *того психічного стану, який міг і мав підстави витворитись в обвинуваченого.*

Трибунал після короткої наради відкинув усі внески оборони, як такі, що не можуть вплинути на окреслення вчинку підсудного.

Прокуратор жадає кари смерти.

Займається самими фактами, фактичними подробицями атентату. Вважає мотив учинку байдужим, однак застерігається проти того, щоби якийнебудь громадянин держави брав собі право демонструвати проти якогось державного сусіда. Поміж Польщею і Росією навязуються щораз кращі взаємини приязни, між Польщею і Росією істнує лише одна границя, нема поміж ними ніяких держав і тому взаємні відносини залежать виключно від волі обох держав. Обвинувачений є людиною інтелігентною. Війшовши до консуляту під фальшивою покришкою, діяв перфідно. Злочин подвійний з огляду на його повторення. *Прокуратор жадає кари смерти.*

Промова д-ра Степана Шухевича.

Оборона вносить на передачу справи звичайному судові. Кожна людина, яка навіть випадково віддасть стріл, находиться в такім психічнім стані, що до нього можна застосувати законний припис про злочин виконаний у психічному схвилюванні. Такий злочин не підпадає під наглий суд. Є річею виключеною, щоби після застрілення Маілова обвинувачений находився у цілком зрівноваженім психічнім стані. Тому, що акт обвинувачення обіймає оба моменти замаху, отже й замах на Джуґая, цей останній замах безумовно підпадає під компетенцію звичайного суду.

Однак і замах на особу Маілова був виконаний у психічному стані великого схвилювання. Сучасна українська молодь є просто патольоґічно вразлива на пункті національного патріотизму. Лектура про період українського державництва разом з вістками про те, що з отією державністю сталося за Збручем — могла і мусіла викликати бурю в душі молодого хлопця. Пйотр Скарґа кликав у святому захопленні, що любов батьківщини є вища над любов рідної матері. Справа вини за вбивство не є така проста. Ореста, вбивника своєї матери, атенський суд признав на 12 суддів лише 6-ти голосами винуватим, а богиня Атена кинула свій голос у користь убивника: бо судді брали під увагу мотиви. Колиж підсудного не можна уневиннити, то можна його оправдати. Тому треба справу віддати в руки присяглих суддів.

Чи не є психольоґічно оправданим такий учинок 18-літнього хлопця, коли він чув, що культурний світ не звертає уваги на ніякі меморіяли, ніякі поклики в справі страшної трагедії його народу. Такий хлопчина рішає зробити щось таке, що звернуло би увагу культурного світа. *Не можна підсувати підсудному такого мотиву вчинку, щоби псувати Польщі її закордонні звязки*

ПРОКУРАТОР

не перечить, що обвинувачений був поденервований при стрілі до Джуґая. Але поденервував себе сам, своїм попереднім учинком. Мотив чину не може оправдати. Вбивство є завжди вбивством. Колиж метою вбивства була демонстрація, то та демонстрація мала діяметрально інші наслідки, ніж їх мали на увазі ті, що німецький револьвер вклали до рук атентатчика.

Промова д-ра Старосольського.

Це найтраґічніша розправа, в якій оборонець брав колинебудь участь. Досі судили тут лише за вчинки українців проти поляків. Нинішній процес відбувається на площині спору поміж Києвом і Москвою. Сказано тут, що не можна говорити про політичні справи. Алеж це процес політичний, мотив політичний і стріл у консуляті був наслідком почувань, виросших на політичній траґедії народу. Тому, що ми ту стихію зрозуміли, звилися ми тут так численно. На устах оборонців замерали ті слова, які тиснуться при цій справі. *Якщо виключимо політичний момент з цієї справи, то обвинувачений буде жити. Тільки політичний мотив може його повести з тої салі на смерть.*

Колиж обмежитися лише до самих двох стрілів, то промовець пригадує слова Міцкевича про „проклятую вогнисту зброю“. Нервова дрож пальця викликує стріл. Перші стріли Лемика були диктовані свідомою волею, третій стріл був диктований несвідомістю. І закон передбачив такі злочини та виймив їх з-під наглого суду.

Чи справді нема тут облекшуючих обставин?! 18-літ життя обвинуваченого це дитячий вік. Щойно у двайцятьвтромусь році життя мущина починає бути духово зрілим. Молодечий вік не знає центрів кермуючої волі. Інтеліґенція абсольвента середньої школи може лише поглибити значіння 18-го року життя. Колиб не було ніяких інших облекшуючих політичних мотивів, то сам 18-ий рік життя був би достаточний для застосування відповідного злагіднюючого параґрафу закону.

Факт діяння з наказу є другим моментом облекшуючим. Але найбільшим є той стан страшного афекту, в який попадає молодь під впливом відомостей про долю народу. Вкінці — обвинувачений не тільки сам признався, але з власної волі і почину дав владі своїми зізнаннями дальше вести справу проти ряду інших осіб, причасних до тої справи. Оборонець відкликується до становища права, а не становища польської державної політики.

Обвинувачений зрікається останнього слова.

Присуд:

досмертна вязниця

з позбавленням громадських прав.

Справу замаху на Джуґая ПЕРЕДАЄТЬСЯ ПЕРЕД ЗВИЧАЙНИЙ СУД ПРИСЯЖНИХ. Як облекшуючу обставину суд прийняв молодий вік підсудного.

Розправа скінчилася в год. 3.30 попол. Була ведена справді в рекордовому темпі.

—o—

СКЛИКАННЯ СОЙМУ.

ВАРШАВА, 30. X. ПАТ. Маршал Світальський скликав перше засідання сойму на 3. листопада в год. 10.

До сойму вплинув 30. жовтня буджетовий преліміпар за час від 1. IV. 1934. до 31. III. 1935.

—o—

ЯПОНІЯ ХОЧЕ ДЕВАЛЮАЦІЇ.

ПАРИЖ. ПАТ. Аґ. Реґо повідомляє з Токіо, що японський уряд хоче приступити до девалюації, аби устійнити нову золоту політику. Проєкт предложать парляментові в грудні.

—o—

— **150-літній ювилей гр. кат. Духовної Семинарії у Львові.** З нагоди 150-ліття істнування гр. кат. Духовної Семинарії у Львові (вул. Коперника 36) відбудуться в днях 1. і 5. листопада та 14. грудня ц. р. торжества з такою програмою: Дня 1. листопада ц. р.: 9. год. — В день 150-літніх роковин торжественна Служба Божа з проповідю в церкві Св. Духа у Львові, вул. Коперника 36. Дня 5. листопада ц. р.: 9. год. — в тійже церкві Архиерейська Служба Божа, яку відправить в сослуженні Ексц. Преосв. Кир Йосафат, еп. перемиський. Ексцеленція Високопреосв. Митрополит Кир Андрей виголосить ювилейну проповідь. 12.30 год. В огороді Духовної Семинарії (на випадок непогоди в салі Тов. ім. Лисенка у Львові, вул. Шашкевича) святочна академія з такою програмою: 1. Р. Вагнер: „Хор Паломників“ з опери „Тангайзер“, Р. Вагнер: „Молитва перед боротьбою“ з опери „Льоенгрін“. 2. Святочна промова. 3. А. Вахнянин: „Живем, живем“. 4. Р. Дурбак: „Вітай Святине Духа!“ (В 150-ліття істнування Духовної Семинарії у Львові) — декл. З. Нарожняк. 5. Д. Бортнянський: „Радуйтеся Богу“ псалом 1, 3, 5. — Хорові точки виконає хор питомців при ласкавій співучасти Всесв. Отців, бувших питомців під управою Володимира Жолкевича. Дня 14. грудня ц. р.: 9. год. торжественна Служба Божа з проповідю в роковини архиерейської Служби Божої в семинарицькім храмі, день обняття в посідання семинарицької церкви львівським владикою еп. Петром Біляньским. — На ці торжества запрошує бувших ОО. Настоятелів і питомців — **Ректорат.**

— **Вийшло 3 число „За Україну“.** Містить статті: 29. жовтня 1933. (до дня жалоби); проф. **Софії Русової** (сконфіскована), **Володимира Темницького** — Банкроцтво більшовизму; д-ра **Костя Левицького** — Чому ми не вдержали своєї держави; **Ісаака Мазепи** — До питання про консолідацію українських сил; В країні влиднів і рабства, із записок чужоземця про подорож до РССР; Два листи з України галицького селянина до родичів і товариша в рідному селі, з фотографічною знимкою одного з листів; **А. Жук** — Рятункова акція для Великої України, докладний огляд Комітетів рятунку України в краю і за кордоном та дотеперішньої протестаційної акції (в багатьох місцях сконфісковано). Крім того в числі лишилася одна (ілюстрація) „Діти з Радянщини“, а дві ілюстрації підлягли конфіскаті.

— **Концерт Михайла Голинського**, відомого оперового співака, відбудеться в Золочеві для 8. листопада ц. р.

— **Союз Українських Купців** з нагоди 10-літнього ювилею збирає статистичні матеріяли для видання торговельно-промислового альманаха і задля цього розсилає українським купцям і промисловцям обіжники та анкетні листки. З огляду на те, що в пресі появились останніми днями оповістки про подібне видавництво пп. Шавеля і Папроцького, С. У. К. повідомляє, що з тим видавництвом не має нічого спільного.

— **З театру ім. Тобілевича** дістали ми таку заяву: „Отсим подаю до відома, що з ніодною імпрезою мандрівних українських театрів не маю нічого спільного, власного підприємства не веду, тільки працюю виключно в театрі ім. Тобілевича. Перекладені мною песи: „Цілунок перде дзеркалом“ та „Пепіна“ віддав я виключно для вистави театрові ім. Тобілевича, який один може виставити їх у відповідній мистецькій формі. — **Йосип Стадник.**“

— **Кого обкидали яйцями?** Перед кількома днями була у нас вістка, що москвофільські студенти обкидали гнилими яйцями сеніора Ставропігії п. Третяка. Тимчасом сеніором Ставропігії є, як відомо, вже від кількох літ п. Ґулла. Виявляється, що студенти обкидали яйцями п. Третяка як б. члена надзірної ради „Защити Землі.“

— **Самогубство б. ґімназійного вчителя.** В парку Кілінського у Львові застрілився перед кількома днями мужчина середнього віку, якого спершу ніхто не міг розпізнати. Врешті показалося, що це 42-літній Дмитро Завидовський, що був вчителем ґімназії в Сохачеві. Втративши посаду, жив у Львові без засобів до життя.

— **Засудили ґінекольоґа.** Дводенний судовий процес проти ґінекольоґа д-ра Яна Кіляра, що відповідав за нефортунну операцію, наслідком якої вмерла пацієнтка, скінчився для нього некорисно. Д-ра Кіляра засуджено на півтора року вязниці без припинення кари і на втрату права виконувати лікарську практику в часі двох років.

— **Львівська хроніка.** Шістьлітна донька поліцийного агента Ст. Мусітовського на Замарстинові застрілилася, бавлячись револьвером свого батька. — Слуга д-ра Г. при вул. Тарновського 23-літна Марія Гольд затроїлася світильним газом і померла у шпиталі. — На Замарстинові побилися шваґри Йосиф Гжибовський і Андрій Крешнік, при чому один з них, пробитий ножем. — Злодії закрали в фабриці рукавичок при вул. Капітульній 7 товару на 10 тисяч зол. — У звязку з процесом ґінекольоґа Кіляра арештували ґінекольоґа Ш.

— **Два присуди смерти.** Наглий суд у Ряшеві засудив Вал. Пазя та Ів. Келбйовського на кару смерти на шибениці за напад на почтовий віз і убивство поліцая Маркевича. Справу трьох інших обвинувачених передали звичайному судові. Оборонці віднеслися до президента держави, щоби помилував засуджених.

— **Бандити.** Двох замаскованих бандитів вибило шиби в вікні хати Фр. Вуйціка в Сокільниках біля Львова. Стероризувавши Вуйціка револьвером і крісом, забрали в нього 13 зол. Ті самі бандити забрали опісля 28 зол. у Марії Гаєньової.

— **Грижа совісти.** Два роки тому пропав у Ґустинці (Чортківщина) 19-літній Василь Бандюк. Тепер побережник Влад. Матиящук наслідком грижі совісти признався, що це він за намовою товаришів застрілив Бандюка. Матиящук боявся, щоби Бандюк не зрадив його злодійства.

— **Процес Малішів.** У Кракові починається у вівторок перед наг. судом розправа проти Малішів, убивників грош. листаря Пшебінди та Зіскіндів. Значна частина розправи йтиме при зачинених дверях. Малішова є вагітна, тому їй не грозить кара смерти.

СПОРТ.

УКРАЇНА — ГАСМОНЕЯ.

Товариські змагання між цими дружинами відбудуться дня 1. листопада в год. 11.15 на грищі Цитаделі.

ПЕРЕМИШЛЬ. СЯН — ПОЛЬОНІЯ 3:2 (2:1).

Змагання за чашу. Сензаційна перемога української дружини, для якої три ґолі стріляв Партика.

ЗАКОРДОННИЙ СПОРТ.

БЕРНО: Швайцарія — Румунія 2:2.

ВІДЕНЬ: Вієнна — Австрія 4:1; Спортклюб — Ф. А. Ц. 1:1; Вакер — Лібертас 1:1. Решта змагань не відбулася з причини обірвання хмари.

Театри.

Великий Міський Театр.

Вівторок, 31. X. год. 7.30 веч. премієра „Весілля“ песа Виспянського.

Середа, 1. XI. год. 3.30 попол. „Викрадена наречена“ (Ціни найнижчі).

Середа, 1. XI. год. 7.30 веч. „Весілля“.

Театр Ріжнородностей.

Вівторок. 31. X. вистава не відбудеться.

Середа, 1. XI. год. 7.30 веч. Премієра: „Моя сестра та я“ муз. ком. Бенацького.

Театр ім. Тобілевича.

Рогатин: 1-го XI. „Королева кіна“.

2-го XI. „Батурин“.

Кіна.

АДРІЯ: „Під кураторією“ (Вл. Бурієн).

АПОЛЬО: „Мушу тебе здобути“ (Іван Кепура).

АТЛЯНТИК: „Кінґ-Конґ“.

ВАНДА: „Історія душі“.

КАСІНО: „Біла лелія“.

КОПЕРНИК: „Королівський любко“.

КОЛІСЕЙ: „Портові ночі“, ревія „Шукаємо перчика“.

МАРУСЕНЬКА: „Онкель Мозес“ (Шалома Аша).

МІРАЖ: „Бейбі“ (Анні Ондра).

МУЗА: „Його ексцеленція субект“ (Е. Бодо).

ПАЛЯС: „Мушу тебе здобути“ (Іван Кепура).

ПАН: „Сестра Анджеліка“.

ПАСАЖ: „Острів тайн“, „Слім і Ґрім“.

СТИЛЕВЕ: „Брати Карамазови“ (Достоєвського) та ревія.

ХИМЕРА: „Її Княжа Величність“ (із Ліліяною Гарвей).

УТІХА: „Пірати степу“ та ревія

Закордонне радіо.

Вівторок, 31. жовтня 1933.

Братислава (279,3) 17.45 Спів, 18.10 Музика, 20.40 Комедія; **Мілано** (331,8) 17.10 Танкова музика; **Штутгарт** (360,6) 10.40 Фортепян; **Букарешт** (394,2) 20.00 Спів; **Білгород** (429,7) 16.00, 19.00, 21.10 Спів; **Рим** (441,2) 20.15 Концерт, 21.00 „Корсарска“ муз. візія Паскаля де Рошеля; **Прага** (488,6) 19.25 Військ. оркестра, 21.00 Концерт; **Відень** (517,2) 17.25 Фортепян; **Рига** (525) 19.15 Концерт, 20.20 Пісні; **Мінхен** (532,9) 14.20 Вок. дуети, 18.05 Фортепян на 4 руки; **Будапешт** (550,5) 17.00, 23.00 Циг. музика; **Любляна** (574,7) 20.00 Веселий вечір; **Харків** (937,5) 8.00 Для дітей, 9.00, 10.00, 13.50, 18.00 Концерт, 15.00 Тріо, 19.00 Квартет.

Середа, 1. листопада 1933.

Кенігсберґ (217,1) 20.10 „Нікодемус“ оп. Ґріма; **Братислава** (279,3) 12.15 Концерт; **Париж** (328,2) 21.35 „Завмерле місто“ песа Д'Анунція; **Букарешт** (394,2) 20.45 Спів; **Берлін** (419) 20.05 Нар. пісоньки; **Рим** (441,2) 17.15 Концерт, 20.45 Скрипка; **Відень** (517,2) 11.00 Брамсові пісні, 12.00 Концерт, 21.00 „Реквієм“ Моцарта; **Харків** (937,5) 9.00 Тріо, 10.00 Солісти, 13.20, 15.00, 16.30 Концерт, 19.00 Квартет, 21.30 Українське тріо.

Львівське радіо.

Вівторок, 31. жовтня 1933.

7.00—7.55 Ранішня авдиція; 12.05 Ревієві мельодії (грамофон); 12.38 Бетовенові квартети (грамофон); 15.30 Господарські вістки; 15.40 Концерт солістів; 16.40 Куток мови; 16.55 Орхестра, пісоньки (Евг. Бодо); 18.00 „Мистецтво Чезана, або дійсність у формі стіжка й кулі“; 18.20 Музична скринька (кореспонденція); 18.35 День ощадности; 19.05 Всячина; 19.25 Фейлетон; 19.55 Збіжева біржа; 20.00 Легка музика;; 21.00 Літературне життя Кракова; 21.15 Скрипка, фортепян; 22.00 Спортові вістки; 22.10 Танкова музика; 23.05 Найгарніші твори з грам. плит.

Середа, 1. листопада 1933.

9.00—9.55 Ранішня авдиція; 11.45 Реліґійна музика з грамофону; 12.10 Метеорольоґ. вістки; 12.15, 13.12 Муз. поранок; 13.00 Балачка; 14.00 Парцелі; 14.15 Грамофон; 15.00 Навіщо можуть раkувати хвороби в рідн. палатах; 15.20 Фортепян; 16.00 Львівський листопад; 16.20 Для дітей „Осінній сумерк життя“, „Летить листя з дерев“; 16.50 Останні хвилини Касправича; 17.05 Жінки давного Львова; 17.20 Польські нар. пісні; 18.00 „Місячна соната“; 18.40 Хор Сикстинської Капелі (грамофон); 19.00 Пісні; 19.35 Концерт; 21.00 Відчит; 21.15 Квартет; 22.00, 22.01 Спортові вістки; 22.10 Міцкевичівський вечір; 23.05 Грамофон.

БІРЖА.

ГРОШІ.

У Львові в понеділок у приватних оборотах платили за долара 5.88 зол.

На варшавській біржі в понеділок були такі курси: Льондон 28.08, Париж 34.88, Ціріх 172.60, Амстердам 359.55, Берлін 212.70, Нюйорк кабель 5.87—5.86, Нюйорк чеки 5.85.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗА“.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 30. X.: масло пр. дес. зол. 2.90, молоко 19 сот., сметана 90 сот., яйця 4—4.10 зол. за копу. Тенденція на всі артикули сильна.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Ширші Сходини членів Кружка ім. Ганни Барвінок відбудуться в середу 1. листопада в 6-ій годині пополудні в домівці при вул. Мохнацького 12. На деннім порядку реферат п. Наталії Дорошенко і п. Андрія Жука на тему **„З недавнього — минулого“**. Численно явитися просить Старшина Кружка. 525 2—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

КІМНАТУ умебльовану, окремий вхід, винайму — Театинська 3, II. д-р Левицький. 521 2—3

КУХАРКА до всього шукає місця. Зголошення Р. П. 531 1—1

ЛІКАРЕВІ відпродам поверхову віллю на передмістю Львова на Левандівці з огляду на перенесення ординації. Практика запевнена; можливість дістати Касу Хорих. Відомість: Д-р Я. Гинилевич, Нар. Лічниця, Петра Скарги 4 від 10—12. 2—1

ШУКАЄМО здібних рутинованих аквізиторів за великою провізією на місто Львів, Галичину й Волинь. Зголошуватися: о. Володимир Кучабський, Львів, Ягайлонська 7, II. пов. 530 1—2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.